

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.003.02.2020

Pan
Jarosław Klimaszewski
Prezydent Miasta Bielska-Białej
Plac Ratuszowy 1
43-300 Bielsko-Biała

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/021 – Kształcenie w szkołach specjalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Bielsku-Białej ¹ , Plac Ratuszowy 1, 43-300 Bielsko-Biała
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Klimaszewski, Prezydent Miasta ² od 21 listopada 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Jacek Krywult, Prezydent Miasta od 19 listopada 2002 r. do 21 listopada 2018 r. (akta kontroli: tom I, str. 3-7)
Zakres przedmiotowy kontroli	Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych
Okres objęty kontrolą	Lata 2017–2020 (do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Aleksander Małysz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/49/2020 z 7 lutego 2020 r. Piotr Jużków, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/48/2020 z 7 lutego 2020 r. (akta kontroli: tom I, str. 1-2)

¹ Dalej: „Urząd”.

² Tj. miasta na prawach powiatu Bielsko-Biała; dalej: „Miasto”.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm.; dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto Bielsko-Biała jako organ prowadzący zapewniło odpowiednie warunki kształcenia w szkołach specjalnych.

Prowadzone przez Miasto szkoły i placówki kształcenia specjalnego funkcjonowały na podstawie aktualnych uchwał w sprawie planu sieci szkół, a przepisy reorganizujące sieć szkół przyjęto w wymaganym terminie. Uczniom posiadającym orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego zapewniono odpowiednią formę kształcenia w szkołach i placówkach kształcenia specjalnego oraz szkołach ogólnodostępnych.

Miasto nie posiadało planów lub strategii dotyczących szkół specjalnych, co w ocenie NIK nie ułatwiało prowadzenia długofalowej polityki oświatowej ukierunkowanej na realizację oczekiwanych rezultatów.

Organ prowadzący w ramach nadzoru przeprowadził kontrolę działalności jednej z ośmiu prowadzonych szkół specjalnych, a w dwóch innych szkołach przeprowadzono kontrole dotyczące prawidłowości zamieszczania danych uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w Systemie Informacji Oświatowej. Powyższe – w ocenie NIK – świadczy o sprawowaniu nadzoru nad pozostałymi szkołami specjalnymi w niepełnym zakresie.

Rzetelnie diagnozowano potrzeby lokalowe i organizacyjne szkół specjalnych oraz planowano środki finansowe na zadania oświatowe. Umożliwiono udział dyrektorów prowadzonych szkół specjalnych w planowaniu środków na działalność oraz uwzględniano potrzeby szkół zgłoszone w planach finansowych. Środki dla niepublicznych szkół specjalnych przyznawano zgodnie z obowiązującymi przepisami. Prowadzone szkoły specjalne dysponowały odpowiednią infrastrukturą lokalową do organizowania i prowadzenia zajęć oraz spełniały wymagane normy BHP. Stosowano właściwe wagi, na podstawie których dokonywano podziału środków części oświatowej subwencji ogólnej. NIK zauważa, że Urząd nie prowadził działań w zakresie ułatwienia współpracy prowadzonych przez Miasto szkół specjalnych z podmiotami zewnętrznymi, np. ośrodkami pomocy społecznej lub organizacjami zrzeszającymi pracodawców. Zdaniem NIK taka współpraca mogłaby przyczynić się do zwiększenia wsparcia uczniów w zakresie adaptacji do samodzielnego życia, zarówno w trakcie nauki w szkole jak i po jej ukończeniu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach szkolnych⁵: 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 Miasto było organem prowadzącym dla:

- odpowiednio: 15, 14 i 19 szkół ogólnodostępnych⁶, w których kształcono uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego;

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Wg stanu na 30 września każdego roku.

- 8 szkół specjalnych⁷;
- 2 innych placówek oświatowych, tj. Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii im. Tadeusza Kościuszki i Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 2 w Bielsku-Białej.

W latach szkolnych⁸: 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 na terenie Miasta zlokalizowanych było, odpowiednio: 7⁹, 10¹⁰ i 12¹¹ szkół i placówek oświatowych, prowadzonych przez inne podmioty, w tym począwszy od roku szkolnego 2019/2020 dwie dotowane przez Miasto szkoły podstawowe specjalne, prowadzone przez osoby fizyczne bądź inne osoby prawne.

(akta kontroli: tom I, str. 8-57)

W kontrolowanym okresie Rada Miejska w Bielsku-Białej¹² uchwaliła¹³ przekształcenie z dniem 1 września 2017 r. ośmiu szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto. W kontrolowanym okresie nie dokonywano likwidacji szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto.

(akta kontroli: tom I, str. 58-67)

W szkołach specjalnych prowadzonych przez Miasto w latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 zatrudniono¹⁴ odpowiednio: 221, 224 i 215 nauczycieli, w wymiarze, odpowiednio: 247,6; 243,9 i 239,6 etatów.

Szkoły specjalne prowadzone przez inne podmioty¹⁵ i dotowane przez Miasto w roku szkolnym 2019/2020 zatrudniały¹⁶ 19 nauczycieli¹⁶ w wymiarze 11 etatów.

(akta kontroli: tom I, str. 68-91)

W klasach I-IV trzech szkół podstawowych specjalnych¹⁷ prowadzonych przez Miasto, w których kształcono uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zatrudniono pracowników na stanowisku pomoc nauczyciela, stosownie do wymogów § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla

⁶ W tym 2 szkoły ogólnodostępne z oddziałami integracyjnymi.

⁷ tj.: Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 11 im. Janusza Korczaka przy Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 17, Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 34 w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii im. Tadeusza Kościuszki, Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 35 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 2, Szkoły Podstawowej Nr 39 Dla Dzieci Słabosłyszących, Niesłyszących i z Afazją im. Marii Góralówny, Szkoły Specjalnej Przystosowanej do Pracy oraz Branżowej Szkoły I Stopnia Specjalnej Nr 9 w Zespole Szkół Specjalnych im. K.I. Gałczyńskiego, Branżowej Szkoły I Stopnia Specjalnej nr 10 w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii im. Tadeusza Kościuszki w Bielsku-Białej.

⁸ Wg stanu na 30 września każdego roku.

⁹ Licea ogólnokształcące.

¹⁰ 8 liceów ogólnokształcących, technikum, bursa.

¹¹ 7 liceów ogólnokształcących, 2 szkoły podstawowe, 2 technika, bursa.

¹² Dalej: „Rada Miejska”.

¹³ Uchwałami z dnia 21 listopada 2017 r. nr: XXXV/681-683/2017, XXXV/687-689/2017 i XXXV/690-691/2017.

¹⁴ Wg stanu na 30 września każdego roku.

¹⁵ Tj. dwie szkoły podstawowe specjalne.

¹⁶ Wg stanu na 30 września.

¹⁷ Tj.: Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 17, Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 35 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 2, Szkole Podstawowej Nr 39 Dla Dzieci Słabosłyszących, Niesłyszących i z Afazją im. Marii Góralówny.

dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym¹⁸. Pomoc nauczyciela zatrudniono również w Szkole Specjalnej Przystosowanej do Pracy im. K.I. Gałczyńskiego na podstawie § 7 ust. 5 ww. rozporządzenia. Łączny wymiar etatów osób zatrudnionych w charakterze pomocy nauczyciela w powyższych szkołach w latach szkolnych¹⁹: 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 wynosił, odpowiednio: 25,2; 23,1 i 24,1, w tym w szkołach podstawowych, odpowiednio: 19,2; 18,1 i 19,1 etatów.

(akta kontroli: tom I, str. 92-111)

Dyrektor Miejskiego Zespołu Oświaty²⁰ wyjaśnił: *dyrektorzy szkół specjalnych (...) nie składali odrębnych wniosków o zatrudnienie pomocy nauczyciela. 18 kwietnia 2018 r. wniosek taki, jako załącznik do projektu arkusza organizacyjnego szkoły, złożył dyrektor Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 17. Liczba etatów pomocy nauczyciela proponowana była przez dyrektora w projekcie arkusza organizacyjnego szkoły, tworzonym corocznie w kwietniu i korygowana, w zależności od wyników naboru i struktury szkoły, w aneksie sporządzanym we wrześniu. Analizy projektu arkusza organizacyjnego pod kątem liczby etatów, ich rodzajów i zasadności dokonywali inspektorzy, opiekujący się poszczególnymi szkołami. Dotyczyło to również wielkości wsparcia poszczególnych oddziałów klasowych przez pomoc nauczyciela.(...) Pomocy nauczyciela nie zatrudniały szkoły specjalne, w których uczyli się uczniowie z innymi dysfunkcjami niż wskazane w § 7 ust. 4-5 rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych (...), tj.: Szkoła Branżowa I Stopnia nr 9 w Zespole Szkół Specjalnych im. K. I. Gałczyńskiego, do której, zgodnie ze Statutem (...) przyjmowana była młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim; Szkoła Podstawowa Specjalna nr 11 przy Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, do której (...) uczęszczali (...) uczniowie zagrożeni niedostosowaniem społecznym (...); Szkoła Podstawowa nr 34 w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii, do której (...) uczęszczali uczniowie zagrożeni niedostosowaniem społecznym oraz z zaburzeniami zachowania.*

(akta kontroli: tom I, str. 112-121)

Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w szkołach specjalnych prowadzonych przez Miasto w latach szkolnych: 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 wynosiła²¹, odpowiednio: 424, 396 i 333 uczniów. Wśród uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego największy udział mieli uczniowie²²: z niepełnosprawnością sprzężoną (109, 105, 108), z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (98, 91, 85), zagrożonych niedostosowaniem społecznym (98, 91 i 41), z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (73, 60 i 56), z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim (21, 18, 17), z niepełnosprawnością ruchową, w tym afazją (8, 12 i 15), niesłyszący (10, 18 i 4) oraz słabosłyszący (7, 0 i 7).

¹⁸ Dz. U. poz. 1578, ze zm.

¹⁹ Wg stanu na 30 września każdego roku.

²⁰ Tj. jednostki organizacyjnej Miasta utworzonej uchwałą Nr L/626/93 Rady Miejskiej z dnia 28 grudnia 1993 r.; dalej: „MZO”.

²¹ Wg stanu na 30 września każdego roku.

²² W nawiasach podano liczbę uczniów w latach szkolnych odpowiednio: 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020.

W szkołach specjalnych prowadzonych przez inne podmioty i dotowanych przez Miasto w roku szkolnym 2019/2020 kształcono²³ 23 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. W szkołach tych największy udział mieli uczniowie: z niepełnosprawnością sprzężoną (13), z autyzmem w tym zespołem Aspergera (4), z niepełnosprawnością ruchową w tym afazją (4) oraz z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (2).

(akta kontroli: tom I, str. 146-149)

1.2. W kontrolowanym okresie Miasto zapewniło uczniom posiadającym orzeczenie z publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej odpowiednią formę kształcenia specjalnego w szkołach specjalnych oraz szkołach ogólnodostępnych, przy czym w latach 2017, 2018 i 2019 skierowano do szkół innych niż prowadzone przez Miasto, odpowiednio: 5, 6 i 4 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

(akta kontroli: tom I, str. 8-24, 146-151)

Dyrektor Miejskiego Zarządu Oświaty w Bielsku-Białej²⁴ wyjaśnił: przyczyną powyższych skierowań był brak możliwości zapewnienia uczniom realizacji obowiązku szkolnego, zgodnie ze wskazaniami zawartymi w orzeczeniu, w placówkach prowadzonych przez Miasto. Dotyczyło to głównie Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii z klasami dla dziewcząt oraz szkół średnich ogólnokształcących i ośrodków dla uczniów niesłyszących. Łącznie w 6 przypadkach (3 w roku 2017/2018, 1 w 2018/2019 i 2 w 2019/2020) rodzice uczniów w składanych wnioskach wskazywali konkretną placówkę, dla której organem prowadzącym nie było Miasto.

(akta kontroli: tom I, str. 122-124, 150-151)

1.3. W dniu 31 stycznia 2017 r. Rada Miejska podjęła uchwałę²⁵ w sprawie projektu dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych w Bielsku-Białej do nowego ustroju szkolnego (...) oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych. Dnia 16 lutego 2017 r. ww. uchwała została pozytywnie zaopiniowana przez Śląskiego Kuratora Oświaty. Następnie dnia 21 marca 2017 r., tj. w terminie określonym w art. 217 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe²⁶, Rada Miejska podjęła uchwałę²⁷ w sprawie dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych w Bielsku-Białej do nowego ustroju szkolnego (...) oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych.

Dnia 22 stycznia 2019 r. Rada Miejska podjęła kolejną uchwałę²⁸ w sprawie projektu planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i specjalnych prowadzonych

²³ Wg stanu na 30 września..

²⁴ Dalej: „Miejski Zarząd Oświaty” lub „MZO”.

²⁵ Nr XXV/463/2017.

²⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 60, ze zm. Według art. 217 ust. 1 ww. ustawy rada powiatu po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty w terminie do dnia 31 marca 2017 r. podejmuje uchwałę w sprawie dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą - Prawo oświatowe oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych, na okres od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.

²⁷ Nr XXVII/509/2017.

²⁸ Nr IV/33/2019.

przez Miasto (...), którą 18 lutego 2019 r. pozytywnie zaopiniował Śląski Kurator Oświaty. W dniu 14 maja 2019 r. Rada Miejska podjęła aktualnie obowiązującą uchwałę²⁹ w sprawie planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i specjalnych prowadzonych przez Miasto (...).

(akta kontroli: tom I, str. 25-57)

1.4. W kontrolowanym okresie zostały wpisane do ewidencji szkół i placówek niepublicznych prowadzonej przez Miasto dwie niepubliczne szkoły podstawowe specjalne o uprawnieniach szkoły publicznej³⁰, które rozpoczęły działalność z dniem 1 września 2019 r. Szkoły te zgłoszono do ewidencji w dniach: 9 sierpnia 2019 r. i 19 sierpnia 2019 r., a wpisano do ewidencji w dniach odpowiednio: 27 sierpnia 2019 r. i 19 sierpnia 2019 r., tj. w terminie określonym w art. 168 ust. 9 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe³¹.

W kontrolowanym okresie na terenie Miasta nie funkcjonowały szkoły publiczne specjalne prowadzone przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną, tj. zakładane na podstawie art. 88 Prawa oświatowego.

(akta kontroli: tom I, str. 8-24, 152-210)

1.5. Miasto nie posiadało planów lub strategii dotyczących szkół specjalnych, a kontrolującym nie przedłożono dokumentów zawierających diagnozę potrzeb dotyczących sieci szkół i placówek kształcenia specjalnego oraz warunków lokalowych i organizacyjnych tych szkół.

Z-ca Prezydenta wyjaśnił: *sieć szkół specjalnych została określona zgodnie z wymogami ustawy przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe. Uchwałą Rady Miejskiej nr VIII/97/2019 z dnia 14 maja 2019 r. został określony plan sieci publicznych szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto (...), który spełnia oczekiwania środowiska edukacyjnego Miasta. Na ten moment Miasto nie posiada wieloletnich planów dotyczących sieci szkół specjalnych. W przypadku wystąpienia potrzeb lub konieczności wprowadzenia zmian w tym zakresie, sieć szkół zostanie skorygowana w sposób określony w prawie oświatowym.*

(akta kontroli: tom I, str. 519-526)

Zdaniem NIK, wieloletnia strategia dotycząca kierunków działania szkół i placówek kształcenia specjalnego, pomimo, że nie jest dokumentem wymaganym przepisami prawa, może wpływać na prowadzenie planowej i skutecznej polityki oświatowej poprzez umożliwienie dokonywania okresowej oceny stopnia realizacji przyjętych założeń lub ich modyfikacji, w celu osiągnięcia oczekiwanych rezultatów.

Miasto nie posiadało dokumentacji dotyczącej koncepcji rozwoju szkolnictwa specjalnego w zakresie modernizacji, inwestycji lub doposażanie szkół i placówek oświatowych.

²⁹ Nr VIII/97/2019.

³⁰ Tj.: *Niepubliczna Szkoła Podstawowa Jonatan nr 2 i Niepubliczna Szkoła Podstawowa Da Vinci im. Marii Montessori.*

³¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, ze zm.; dalej: „Prawo oświatowe”. Według art. 168 ust. 9 tej ustawy wpisu do ewidencji dokonuje się w ciągu 30 dni od daty zgłoszenia.

Z-ca Prezydenta wyjaśnił: *Dyrektorzy szkół w projektach planów finansowych określali potrzeby w zakresie doposażenia szkół. Po otrzymaniu planu finansowego dyrektor realizował zapotrzebowanie, uwzględniając otrzymane środki (...) Na podstawie protokołów z okresowych przeglądów obiegów budowlanych (...) dyrektorzy placówek zgłaszali do MZO potrzeby remontowe. W oparciu o zgłoszone potrzeby przygotowywany był plan realizacji remontów oraz opracowywane były karty zadań inwestycyjnych. Ilość zadań ujętych w planach uzależniona była od przyznanych środków budżetowych. Wykonanie zadań remontowych zlecał Dyrektor placówki w ramach przyznanych środków finansowych, natomiast zadania inwestycyjne wykonywał Wydział Inwestycji Urzędu Miejskiego.*

(akta kontroli: tom I, str. 519-526)

Organ prowadzący nie analizował efektywności kształcenia specjalnego w zakresie przystosowania osób niepełnosprawnych do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Z-ca Prezydenta wyjaśnił: *organ prowadzący nie wykonywał analiz efektywności kształcenia specjalnego (...) Szkoły natomiast analizują losy absolwentów we własnym zakresie.*

(akta kontroli: tom I, str. 519-526)

W zakresie diagnozowania potrzeb szkół specjalnych dotyczących zajęć pozalekcyjnych i świetlicowych oraz związanych z realizacją zadań w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, Z-ca Prezydenta wyjaśnił:

Wymiar zajęć świetlicowych w każdej szkole zależy od liczby uczniów, których rodzice deklarują chęć skorzystania z tej formy wsparcia. Mając to na uwadze, dyrektor szkoły dokonuje analizy zapotrzebowania w tym zakresie i umieszcza odpowiednią liczbę godzin w projekcie arkusza organizacyjnego szkoły. Inspektorzy MZO dokonują weryfikacji propozycji w odniesieniu do liczby potencjalnych uczestników zajęć i odpowiednio liczby grup świetlicowych. Dyrektor w ramach godzin do dyspozycji dyrektora, które znajdują się w planie nauczania dla każdej klasy organizuje zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów (...) Od 1 października 2018 r. funkcjonuje Bielsko-Bialski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli³², (...) W ramach realizacji zadań obowiązkowych w BBODN realizowano różnorodne formy doskonalenia, przeszkolono dyrektorów i nauczycieli oraz objęto wspomaganie Rady Pedagogiczne (...) dyrektor placówki oświatowej planując nadzór pedagogiczny przeprowadza diagnozę potrzeb dotyczących doskonalenia (...) uwzględniając (...) potrzeby zgłaszane przez nauczycieli oraz bieżące potrzeby placówki, a następnie wnioskuje do organu prowadzącego o przyznanie środków na dofinansowanie doskonalenia. Organ prowadzący (...) dokonuje podziału środków w oparciu o wnioski składane przez dyrektorów placówek (...) W gestii dyrektora placówki pozostaje wysokość przyznawanego nauczycielowi dofinansowania.

(akta kontroli: tom I, str. 519-526)

³² Dalej: „BBODN”.

Do organu prowadzącego nie wpłynęły skargi lub wnioski wskazujące na problemy lub potrzeby dotyczące szkół specjalnych.

(akta kontroli: tom I, str. 527-530)

W budżetach Miasta na lata: 2017, 2018 i 2019 zapewniono środki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli w prowadzonych szkołach w wysokości wymaganej przez art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela³³, tj. odpowiednio: 1 292 906 zł, 1 354 867 zł i 1 203 390 zł, które stanowiły, odpowiednio: 1,0%, 1,0% i 0,8% środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, w wysokości, odpowiednio: 129 290 662 zł, 135 486 706 zł i 150 423 798 zł.

(akta kontroli: tom I, str. 211-248)

Prezydent przedstawił Radzie Miejskiej *Informacje o Realizacji Zadań Oświatowych Miasta* za lata szkolne 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 w dniach, odpowiednio: 31 października 2017 r., 30 października 2018 r. i 29 października 2019 r., tj. w terminie określonym w art. 11 ust. 7 Prawa oświatowego. W powyższych informacjach nie wskazywano na problemy organizacyjne lub lokalowe dotyczące szkół specjalnych, a efekty kształcenia przedstawiono bez wyodrębnienia szkół specjalnych.

(akta kontroli: tom I, str. 249-296)

Dyrektor MZO wyjaśnił: *w latach 2017-2019 nie wystąpiły problemy organizacyjne lub lokalowe dotyczące szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto. Wszystkie szkoły specjalne posiadały w kontrolowanym okresie odpowiednią bazę lokalową, umożliwiającą prowadzenie procesu dydaktyczno-wychowawczego.*

(akta kontroli: tom I, str. 527-531)

1.6. Wydatki na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek kształcenia specjalnego planowane były przez dyrektorów jednostek oświatowych we współpracy z Dyrektorem Miejskiego Zarządu Oświaty. Sposób sporządzania planów finansowych określono w Zarządzeniu³⁴ Prezydenta z dnia 28 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wykonywania budżetu miasta Bielska Białej.

(akta kontroli tom II, str. 1-11)

W kontrolowanym okresie we wrześniu każdego roku Prezydent informował jednostki organizacyjne Miasta o konieczności sporządzenia projektu planu finansowego na kolejny rok budżetowy. Następnie Dyrektor MZO powiadamiał dyrektorów szkół prowadzonych przez Miasto o konieczności przesłania projektów planów finansowych oraz w porozumieniu z dyrektorami Szkół ustalał plan wydatków. Po uchwaleniu przez Radę Miejską projektu budżetu, Prezydent Miasta

³³ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm. Według art. 70a ust. 1 ww. ustawy w budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli.

³⁴ Nr ON.0050.951.2015.BD.

informował Dyrektora MZO o wysokości środków pozostających do dyspozycji MZO oraz prowadzonych szkół.

(akta kontroli tom II, str. 12-57)

W latach 2017-2018³⁵ kwoty wnioskowane w projektach planów finansowych szkół specjalnych były większe niż kwoty ostatecznie uchwalonych planów. Analogiczna sytuacja wystąpiła w 2019 r., gdzie kwoty wnioskowane przez dyrektorów szkół specjalnych były niższe niż ostatecznie uchwalone w planie finansowym³⁶.

(akta kontroli tom II, str. 58-61)

Najczęstsze cięcia w planach finansowych jednostek dotyczyły wydatków w paragrafach: 4240 – *zakup środków dydaktycznych* i książek, 4210 – *zakup materiałów i wyposażenia*, 4300 – *zakup usług pozostałych*, 4270 – *zakup usług remontowych*. W okresie objętym kontrolą w trakcie każdego roku plan ww. wydatków ulegał zmianom i wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku przewyższał kwotę wynikającą z projektu planu oraz uchwalonego planu finansowego danej jednostki, a wykonanie wydatków w ww. paragrafach stanowiło od 98% do 100% wydatków planowanych.

(akta kontroli tom II, str. 58-61)

1.7. W latach: 2017, 2018 i 2019 Miasto (powiat) przeznaczyło środki własne na kształcenie specjalne w wysokości odpowiednio: 5 027 297 zł, 4 518 970 zł i 4 740 843 zł. W ramach części oświatowej subwencji ogólnej dla powiatu Miasto otrzymało środki na kształcenie specjalne w wysokości, odpowiednio: 18 195 168 zł, 18 715 797 zł i 19 884 925 zł. W okresie objętym kontrolą kwoty subwencji dla szkół specjalnych, dla których organem prowadzącym było Miasto wyniosły, odpowiednio: 15 909 849 zł, 15 891 097 zł oraz 15 730 536 zł.

W 2018 r. Miasto uzyskało środki z rezerwy subwencji oświatowej na kształcenie specjalne na wyposażenie w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w kwocie 12 504 zł.

W okresie objętym kontrolą gminna część oświatowej subwencji ogólnej na kształcenie specjalne wynosiła, odpowiednio: 24 669 462 zł, 32 362 584 zł i 39 841 552 zł.

Ponadto Miasto (powiat) otrzymało dotacje celowe z budżetu państwa na zadania oświatowe dotyczące kształcenia specjalnego:

- w 2017 r. w łącznej wysokości 113 881 zł, w tym: 82 751 zł na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe, 27 900 zł w ramach *Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica”* oraz 3 230 zł na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach;

³⁵ W 2017 r. wnioskowano o kwotę 19 699 938 zł, pierwotnie zaplanowano 18 625 942 zł, a plan na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosił 20 255 674 zł. W 2018 r. było to odpowiednio: 20 657 557 zł, 20 509 466 zł oraz 21 584 950 zł.

³⁶ W 2019 r. wnioskowano o 22 435 159 zł, zaplanowano 22 437 349 zł, a plan na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosił 23 231 374 zł.

- w 2018 r. w łącznej wysokości 51 443 zł, w tym: 49 443 zł na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych oraz 2 000 zł w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”.
- w 2019 r. w łącznej wysokości 65 676 zł, w tym: 37 676 zł na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych i 28 000 zł w ramach Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury (...) „Aktywna tablica”.

Dodatkowo w latach 2017-2019 Miasto (gmina) otrzymała dotację z budżetu państwa w ramach rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”, w kwotach odpowiednio: 26 647 zł, 25 130 zł oraz 46 661 zł.

(akta kontroli tom II, str. 62-69, 82-83, 384, 385,64-5)

1.8. W latach 2017, 2018 i 2019 szkołom specjalnym przekazywano środki nie mniejsze niż kwoty przewidziane w części oświatowej subwencji ogólnej dla Miasta, stosownie do z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2018 r. o finansowaniu zadań oświatowych³⁷. Zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 42 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej³⁸ szkoły specjalne prowadzone przez Miasto przekazywały do bazy danych Systemu Informacji Oświatowej³⁹ informacje o liczbie uczniów w poszczególnych kategoriach według przypisanych wag dla uczniów z niepełnosprawnościami, określonych w rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podziału części oświatowej subwencji ogólnej⁴⁰.

(akta kontroli tom II, str.70-76, 81)

1.9. W latach 2017, 2018 i 2019 wydatki na kształcenie w szkołach specjalnych prowadzonych przez Miasto wyniosły, odpowiednio: 23 336 019 zł, 23 248 897 zł i 24 653 768 zł, w tym wydatki bieżące wyniosły, odpowiednio: 23 287 334 zł (99,8%), 23 238 797 zł (99,9%) i 24 543 757 zł (99,6%), a wydatki majątkowe wyniosły, odpowiednio⁴¹: 48 685 zł, 10 100 zł i 110 011 zł.

W strukturze wydatków największy udział miały szkoły podstawowe specjalne, na które wydatkowano⁴², odpowiednio: 6 851 747 zł (29,4%), 8 376 653 zł (36,0%) i 11 257 387 (45,7%). W związku ze zmianą systemu szkolnictwa przeprowadzoną w 2017 r. wysokość środków przeznaczonych na kształcenie specjalne w wygaszanych gimnazjach zmniejszyła się i wyniosła, odpowiednio: 5 282 700 zł, 4 224 633 zł i 2 149 330 zł, co stanowiło, odpowiednio: 22,6%, 18,2% i 8,7%

³⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 17, ze zm.; dalej: „ustawa o finansowaniu oświaty”.

³⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1942, ze zm.; dalej: „ustawa o SIO”.

³⁹ Dalej: „SIO”.

⁴⁰ W latach 2017-2019 obowiązywały następujące rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2017 (Dz. U. poz. 2298), z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2018 (Dz. U. poz. 2395) oraz z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019 (Dz. U. poz. 2446, ze zm.)

⁴¹ W tym m.in. w 2017 r. zakup patelni elektrycznych do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii (MOS) i Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 17, wykonanie instalacji monitoringu CCTV do Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 11; w 2018 r. zakup urządzenia wielofunkcyjnego w MOS; w 2019 r. modernizacja dachu nad budynkiem gospodarczym w MOS oraz wykonanie wentylacji mechanicznej w Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 17.

⁴² W nawiasach podano udział procentowy wydatków na szkoły podstawowe specjalne w wydatkach ogółem na kształcenie specjalne.

wydatków na kształcenie specjalne. Wydatki na szkoły zawodowe specjalne wzrosły i wyniosły, odpowiednio: 2 961 299 zł, 3 420 520 zł i 4 221 016 zł i stanowiły, odpowiednio: 12,7%, 14,7% i 17,1% wydatków na kształcenie specjalne.

Wydatki poniesione na Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii wynosiły, odpowiednio: 2 938 644 zł, 3 067 913 zł i 3 239 244 zł i stanowiły, odpowiednio: 12,6%, 13,2% i 13,1% wydatków na kształcenie specjalne. Wydatki na Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy wynosiły odpowiednio: 1 609 271 zł, 1 750 320 zł i 1 883 460 zł i stanowiły, odpowiednio: 6,9%, 7,5% i 7,6% wydatków na kształcenie specjalne.

(akta kontroli tom II, str. 77-80)

1.10. Uzyskane przez Miasto (powiat) wpływy na finansowanie zadań z zakresu kształcenia specjalnego wynosiły:

- 18 309 049 zł⁴³ w 2017 r., co stanowiło 78,5% poniesionych na ten cel wydatków w wysokości 23 336 347 zł, w tym 5 027 297 zł (21,5%) stanowiły wydatki sfinansowane ze środków własnych Miasta;
- 18 779 744 zł⁴⁴ w 2018 r., co stanowiło 80,6% poniesionych na ten cel wydatków w kwocie 23 298 714 zł, w tym 4 518 970 zł (19,4%) wydatkowano ze środków własnych;
- 19 950 601 zł⁴⁵ w 2019 r., co stanowiło 80,8% poniesionych na ten cel wydatków w kwocie 24 691 445 zł, w tym 4 740 843 zł (19,2%) wydatkowano ze środków własnych.

Badaniem objęto wykorzystanie poniższych dotacji celowych z budżetu państwa wykorzystanych m.in. na kształcenie w szkołach specjalnych:

- w 2017 r. w ramach rządowego programu „Aktywna tablica”⁴⁶ w kwocie 140 000 zł, w tym 28 000 zł na szkoły specjalne oraz na sfinansowanie wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej prowadzonych w szkołach w kwocie 108 941 zł⁴⁷, w tym 2 250 zł dla szkoły specjalnej oraz w kwocie 3 980 zł⁴⁸, w tym 980 zł dla szkoły specjalnej;

⁴³ W tym: subwencja na kształcenie specjalne w kwocie 18 195 168 zł oraz dotacje celowe z budżetu państwa w łącznej kwocie 113 881 zł (w tym: 82 751 zł na wyposażenie szkół w podręczniki, 27 900 zł w ramach programu „Aktywna tablica” i 3 230 zł na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej).

⁴⁴ W tym: subwencja w kwocie 18 715 797 zł, środki z rezerwy subwencji oświatowej na kształcenie specjalne w kwocie 12 504 zł oraz dotacje celowe z budżetu państwa w łącznej wysokości 51 443 zł (w tym: 49 443 zł na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych i 2 000 zł z „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”).

⁴⁵ W tym: subwencja w kwocie 19 884 925 zł oraz dotacja celowa z budżetu państwa w łącznej wysokości 65 676 zł (w tym: 37 676 zł na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych i 28 000 zł w ramach programu „Aktywna tablica”).

⁴⁶ Na podstawie umowy Nr 225/2017/AT z dnia 31 października 2017 r. na szkoły specjalne wykorzystano 27 900 zł, a niewykorzystaną kwotę 100 zł zwrócono na rachunek Wojewody Śląskiego w dniu 29 grudnia 2017 r. Rozliczenie do Wojewody Śląskiego przekazano 15 stycznia 2018 r.

⁴⁷ Na podstawie umowy Nr 20/2017 z dnia 20 listopada 2017 r. na szkołę specjalną wykorzystano 2 249,99 zł, a niewykorzystaną kwotę 0,01 zł zwrócono na rachunek Wojewody Śląskiego w dniu 29 grudnia 2017 r. Rozliczenie do Wojewody Śląskiego przekazano 15 stycznia 2018 r.

⁴⁸ Na podstawie umowy Nr 5/II/2017 z dnia 20 grudnia 2017 r. na szkołę specjalną wykorzystano 980 zł. Rozliczenie do Wojewody Śląskiego złożono 15 stycznia 2018 r.

- w 2018 r. w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”⁴⁹ w kwocie 171 307 zł, w tym 2 000 zł dla szkoły specjalnej;
- w 2019 r. w ramach rządowego programu „Aktywna tablica”⁵⁰ w kwocie 84 000 zł, w tym 28 000 zł na szkoły specjalne.

Powyższe dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, tj. m.in. na zakupy książek i sprzętu komputerowego⁵¹ oraz rozliczone w terminach określonych w zawartych umowach.

(akta kontroli tom II, str. 82-84,385, 644-646, 668-744)

1.11. Średni koszt kształcenia ucznia w szkołach prowadzonych przez Miasto wyniósł w 2017 r. dla szkół specjalnych podstawowych 38 859 zł, dla gimnazjów specjalnych 29 240 zł, a dla szkół specjalnych zawodowych 29 515 zł. W 2018 r. koszty kształcenia wzrosły: w szkołach specjalnych podstawowych o 2,7% do kwoty 39 889 zł, w gimnazjach specjalnych o 15,0% do kwoty 33 618 zł, a w szkołach specjalnych zawodowych o 26,4% do kwoty 37 315 zł. W 2019 r. w stosunku do 2018 r. koszty kształcenia wzrosły w szkołach specjalnych podstawowych o 18,5% do kwoty 47 275 zł i w szkołach specjalnych zawodowych o 12,7% do kwoty 42 070 zł, natomiast koszt nauczania jednego ucznia gimnazjum specjalnego zmniejszył się w stosunku do 2018 r. o 1,1% i wyniósł 33 237 zł.

(akta kontroli tom II, str. 381-386)

1.12. Według sprawozdań budżetowych Rb-28S sporządzonych w kontrolowanym okresie dokonywano następujących wydatków majątkowych:

- W 2017 r. w rozdziale 80102 – *Szkoły podstawowe specjalne* ujęto wydatki w paragrafach: 605 – *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych* na kwotę 7 500 zł oraz 606 – *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych* w kwocie 5 000 zł. w rozdziale 85421 – *Młodzieżowe ośrodki socjoterapii* w paragrafie 605 wskazano wydatki w wysokości 27 207 zł oraz w paragrafie 606 w wysokości 8 978 zł;
- W 2018 r. w rozdziale 85421 – *Młodzieżowe ośrodki socjoterapii* wykazano wydatki w paragrafie 605 na kwotę 10 200 zł;
- W 2019 r. w rozdziale 80102 – *Szkoły podstawowe specjalne* ujęto wydatki majątkowe w paragrafie 605 w kwocie 68 994 zł, a w rozdziale 85421 – *Młodzieżowe ośrodki socjoterapii* wydatki majątkowe w paragrafie 605 wyniosły 41 017 zł.

W pozostałych rodzajach szkół specjalnych nie dokonywano wydatków majątkowych.

(akta kontroli tom II, str. 85-243)

⁴⁹ Na podstawie umowy Nr 595/2018/NPRC z dnia 9 lipca 2018 r. na szkoły specjalne wykorzystano 2 000 zł. Rozliczenie do Wojewody Śląskiego złożono 11 stycznia 2019 r.

⁵⁰ Na podstawie umowy Nr OA-LO.3146.11.87/91.2019/AT z dnia 27 czerwca 2019 r. na szkoły specjalne wykorzystano 28 000 zł. Rozliczenie do Wojewody Śląskiego złożono 7 stycznia 2020 r.

⁵¹ Monitor interaktywny, tablica, projektor i komputery.

Według sporządzonych w kontrolowanym okresie *Informacji o realizacji zadań oświatowych* w ramach powyższych środków realizowano w placówkach oświatowych głównie zadania remontowe⁵².

(akta kontroli tom II, str. 244-262)

Dyrektorzy placówek specjalnych mieli możliwość zgłaszania potrzeb wyposażeniowych jak i dydaktycznych swoich szkół, poprzez elektroniczne wnioski o zmiany w planie finansowym jednostki. Jak wyjaśnił Dyrektor MZO *dyrektorzy szkół zwracali się z wnioskami w zakresie zapewnienia warunków do nauki, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych o zwiększenie planów finansowych; podobnie w zakresie remontów placówek zgłaszali do MZO takie potrzeby. W oparciu o zgłoszone potrzeby przygotowywany był plan realizacji remontów oraz opracowywane były karty zadań inwestycyjnych. Ilość zadań ujętych w planach uzależniona była od przyznanych środków budżetowych. Wykonanie zadań remontowych zlecał dyrektor placówki w ramach przyznanych środków finansowych, natomiast zadania inwestycyjne, tj. termomodernizacje, przebudowy kotłowni oraz realizowanie zaleceń przeciwpożarowych wykonywał Wydział Inwestycji Urzędu.*

(akta kontroli tom II str. 524-525)

Potrzeby w ww. zakresie były realizowane przez dyrektorów szkół specjalnych w ramach przyznanych szkołom środków finansowych oraz przez Wydział Inwestycji Urzędu.

(akta kontroli tom II str. 387-525)

1.13. W szkołach specjalnych działających na terenie Miasta Bielsko-Biała, dla których organem prowadzącym jest Miasto, dyrektorzy placówek przeprowadzili kontrole, o których mowa w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁵³. W trakcie ww. kontroli stwierdzono m.in.: nieatestowane oznaczenie przeciwpożarowe, popękane szyby, ubytki w elewacji, uszkodzone kafelki bądź braki w wyposażeniu w toaletach. W jednej ze szkół w pomieszczeniu sekretariatu odpadał fragment kasetonu sufitowego, przy czym w kolejnych protokołach kontroli znalazła się informacja o usunięciu usterki. Kopii protokołów ww. kontroli dyrektorzy szkół nie przekazywali, nie dopełniając obowiązku określonego w § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia, do organu prowadzącego. W przypadku Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 17 w Bielsku Białej, protokoły kontroli za lata 2017-2019 zostały przekazane do organu prowadzącego w trakcie trwania kontroli NIK⁵⁴.

(akta kontroli tom II str.263-277,525,593-642)

Ponadto, pracownik MZO posiadający uprawnienia budowlane przeprowadził we wszystkich szkołach specjalnych łącznie 17 kontroli stanu technicznego i bezpiecznego użytkowania, wymaganych przez art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca

⁵² Prace remontowe dotyczyły m.in remontów: ogrodzeń, posadzek, sanitariatów, pokryć dachowych, instalacji elektrycznych, ciepłowniczych, wodno-kanalizacyjnych, odgromowych, odnowienia oraz malowania pomieszczeń szkolnych i elewacji, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej.

⁵³ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm.; dalej: „rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny”.

⁵⁴ Pismo z 24 lutego 2020 r.

1994 r. prawo budowlane⁵⁵. Kontrole przeprowadzone w szkołach specjalnych przez Wydział Audytu i Kontroli Wewnętrznej Urzędu szerzej przedstawiono w pkt 1.15. niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli tom II str. 524-575)

W latach 2017-2019 zgodnie ze sprawozdaniami Rb-28S we wszystkich szkołach specjalnych, dla których organem prowadzącym było Miasto, zrealizowano wydatki na materiały dydaktyczne i książki⁵⁶,

- w 2017 r. zaplanowano 162 271 zł, a wydatkowano 150 146 zł, tj. 92,5% planu;
- w 2018 r. zaplanowano 111 219 zł, a wydatkowano 111 219 zł, tj. 100,0 % planu;
- w 2019 r. zaplanowano 100 598 zł, a wydatkowano 100 585 zł, tj. 99,9% planu.

Poziom realizacji wydatków w rozdziale 80153 – *Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych*, w latach 2018-2019 wyniósł w szkołach specjalnych:

- w 2018 r. zaplanowano 58 393 zł, a wydatkowano 52 567 zł, tj. 90,2 % planu;
- w 2019 r. zaplanowano 53 141 zł, a wydatkowano 48 107 zł, tj. 90,5% planu.

(akta kontroli tom II, str. 278-324)

W okresie objętym kontrolą Miasto nie korzystało ze środków PFRON dla szkół specjalnych. Zmiany w systemie oświaty z 2017 r. nie spowodowała znaczących zmian w warunkach nauki w szkołach specjalnych. Szkoły funkcjonujące w zespołach z gimnazjami realizowały podstawy programowe dla klas VII-VIII korzystając z dotychczasowej bazy i pomocy naukowych. Szkoły i placówki zostały dostosowane do nowej struktury organizacyjnej.

(akta kontroli tom II str.63, 325)

W kontrolowanym okresie Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny trzykrotnie przeprowadzał kontrole w szkołach specjalnych prowadzonych przez Miasto. W latach 2017 i 2019 przeprowadzono kontrolę⁵⁷ żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, natomiast w 2018 r. przeprowadzono kontrolę⁵⁸ oceny stanu sanitarnego wypoczynku dzieci. W żadnej z ww. kontroli nie wydano zaleceń pokontrolnych lub decyzji związanych z funkcjonowaniem szkoły specjalnej.

(akta kontroli tom II str.524-591)

Ponadto, Naczelnik Wydziału Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu wyjaśnił: *Szkoły (...) dla których organem prowadzącym jest Miasto (...) podlegają kontrolom stanu higieniczno-sanitarnego prowadzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz czynnościom kontrolno-rozpoznawczym z zakresu ochrony przeciwpożarowej prowadzonym przez Państwową Straż Pożarną (...) Decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych naruszeń (...) są przekazywane dyrektorom szkół i przedszkoli (...) W przypadku, gdy podjęcie działań wynikających z wyników czynności*

⁵⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 148, ze zm.

⁵⁶ Paragraf 424.

⁵⁷ Ww. kontrole przeprowadzono w dniach: 4 kwietnia 2017 r. i 9 października 2019 r.

⁵⁸ Ww. kontrolę przeprowadzono w dniu 6 lipca 2018 r.

sprawdzających PIP i PSP wymaga zaangażowania środków wykraczających poza plan wydatków danej jednostki, dyrektor szkoły lub przedszkola dokonuje stosownych uzgodnień z MZO ukierunkowanych na sfinansowanie wymaganych prac i działań poprzez zwiększenie nakładów budżetowych (np. zwiększenia wydatków remontowych lub uzgodnienie niezbędnych wydatków inwestycyjnych). Służby MZO są informowane o zakresie i pilności wykonania niezbędnych prac. Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli w prowadzonych w jednostkach oświatowych czynnościach sprawdzających, w uzasadnionych przypadkach uwzględnia rezultaty prac kontrolnych PIP i PSP.

Sprawozdania o stanie realizacji zadań oświatowych sporządzane przez Miasto za rok szkolny 2017/2018, zawierały informacje o wykonaniu zaleceń straży pożarnej w zakresie zabezpieczeń⁵⁹ przeciwpożarowych w Szkole Specjalnej nr 39.

(akta kontroli tom II str. 253, 260, 647)

1.14. Tryb udzielania i rozliczania dotacji wprowadzono zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o finansowaniu oświaty, tj. uchwałą⁶⁰ Rady Miejskiej z dnia 10 czerwca 2019 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych przedszkoli, szkół i placówek oświatowych prowadzonych na terenie Miasta (...) przez osoby fizyczne i osoby prawne inne niż Miasto Bielsko-Biała, a także trybu i zakresu przeprowadzania kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu Miasta Bielsko-Biała.

W 2019 r. dwóm szkołom specjalnym prowadzonym przez podmioty inne niż Miasto udzielono dotacji w trybie art. 33 ust. 4 ustawy o finansowaniu oświaty, tj. w terminie wcześniejszym niż od początku następnego roku budżetowego, tj.:

- Niepublicznej Szkole Podstawowej *Jonatan nr 2*, na podstawie wniosku organu prowadzącego z dnia 19 sierpnia 2019 r. W ramach dotacji w 2019 r. szkole wypłacono 191 456 zł;
- Niepublicznej Szkole Podstawowej *Da Vinci im. Marii Montessori*, na podstawie wniosku organu prowadzącego z dnia 6 września 2019 r. W ramach dotacji w 2019 r. szkole wypłacono 192 154 zł.

Ww. dwóm szkołom specjalnym prowadzonym przez podmioty inne niż Miasto, zgodnie z procedurą określoną ww. uchwałą udzielono dotacji na 2020 r., tj.:

- Niepublicznej Szkole Podstawowej *Jonatan nr 2*, na podstawie wniosku organu prowadzącego z dnia 25 września 2019 r. W ramach dotacji za I kwartał 2020 r. wypłacono kwotę 151 007 zł;
- Niepublicznej Szkole Podstawowej *Da Vinci im. Marii Montessori*, na podstawie wniosku organu prowadzącego z dnia 30 września 2019 r. W ramach dotacji za I kwartał 2020 r. wypłacono kwotę 147 911 zł.

Udzielając dotacji tym szkołom uwzględniano zwiększone kwoty wynikające z wag zawartych w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej. Dyrektor MZO wyjaśnił, że szkoły te funkcjonowały na terenie Miasta od dnia 1 września 2019 r., a pierwsze rozliczenie zostało złożone przez te placówki w 2020 r.,

⁵⁹ Wymiana 4 drzwi przeciwpożarowych na strych oraz zamontowanie detektora gazu w pomieszczeniu kotłowni budynku.

⁶⁰ Nr IX/155/2019; Dz. Urz. Woj. Śląsk. poz. 4446.

w związku z tym nie przeprowadzono jeszcze kontroli wydatków poniesionych przez te szkoły. Dyrektor wyjaśnił także, że kontrole w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez inną niż Miasto osobę prawną lub fizyczną w zakresie prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji sprawuje Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu Miejskiego, a pracownicy MZO uczestniczą w nich tylko na prośbę ww. wydziału.

(akta kontroli tom II, str. 326-380, 648-667)

1.15. Uchwałą Rady Miejskiej⁶¹ z dnia 30 sierpnia 2016 r. powierzono Miejskiemu Zarządowi Oświaty zadania w zakresie: obsługi finansowo-księgowej, administracyjnej i organizacyjnej dla szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto. Według statutu MZO, nadanego uchwałą⁶² Rady Miejskiej z dnia 2 czerwca 2009 r., przedmiotem działalności MZO była organizacja, zapewnienie warunków działania i nadzór nad funkcjonowaniem szkół, przedszkoli i placówek oświatowych oraz obsługa ekonomiczno-administracyjna tych placówek.

(akta kontroli: tom I, str. 297-375)

W okresie od dnia 12 września 2019 r. do dnia 11 października 2019 r. Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu przeprowadził w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 2 w Bielsku-Białej⁶³, w skład którego wchodziła Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 35 oraz Internat, kontrolę w zakresie m.in.: prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych, dokumentacji organizacyjnej i kadrowo-osobowej, gospodarki kasowej, planu i realizacji dochodów i wydatków, udzielania zamówień publicznych, gospodarowania majątkiem i funduszem świadczeń socjalnych. Zarządzeniem z dnia 29 listopada 2019 r. Prezydent zobowiązał Dyrektora SOSW do realizacji zaleceń pokontrolnych w zakresie m.in.: uzupełnienia oraz uaktualnienia dokumentacji organizacyjnej SOSW obejmującej m.in. statut, regulamin pracy, regulamin wynagradzania, dokumentację kadrowo-osobową, regulamin przeprowadzenia inwentaryzacji wartości niematerialnych i prawnych oraz do opracowania regulaminu windykacji należności i prowadzenia procesu windykacji należności dochodzonych z tytułu opłat za żywienie wychowanków w Internacie. Pismem z dnia 3 lutego 2020 r. Dyrektor SOSW poinformował Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu o realizacji ww. zaleceń pokontrolnych.

Ponadto w dniach: 20-23 lipca 2017 r. Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli przeprowadził w Szkole Podstawowej nr 11 i Gimnazjum nr 20 w Zespole Szkół Specjalnych przy Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bielsku-Białej kontrole w zakresie prawidłowości zamieszczania danych uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w Systemie Informacji Oświatowej, co szerzej przedstawiono w dalszej części niniejszego wystąpienia.

W latach 2017-2019 organ prowadzący nie prowadził kontroli działalności innych szkół specjalnych.

(akta kontroli: tom I, str. 376-408)

⁶¹ Nr XX/378/2016.

⁶² Nr XLIII/998/2009.

⁶³ Dalej: „SOSW”.

Z-ca Prezydenta wyjaśnił: *roczne plany kontroli są opracowywane (...) biorąc pod uwagę wyniki wcześniej przeprowadzanych kontroli, propozycje i wskazania przedstawiane przez Prezydenta Miasta i Zastępców Prezydenta, a także wyniki analizy ryzyka przeprowadzanej w miejskich jednostkach organizacyjnych (...) Plany kontroli dla okresu objętego postępowaniem sprawdzającym NIK sporządzone w oparciu o analizę ww. przesłanek nie obejmowały szkół specjalnych. W 2019 r. przeprowadzono zgodnie z planem rocznym kontrolę w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 w skład, którego wchodzi Szkoła Podstawowa Specjalna nr 35. Pragnę również nadmienić, że w latach poprzedzających okres 2017-2019 przeprowadzano kontrolę w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa Specjalna nr 34 oraz Szkole Specjalnej nr 17. W 2020 r. zgodnie z wyznaczonym planem kontroli zostanie zrealizowana kontrola w Zespole Szkół Specjalnych im. K. I. Gaczyńskiego.*

(akta kontroli: tom I, str. 409-416)

Organ prowadzący nie korzystał z uprawnień do występowania do dyrektora szkoły lub organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskiem dotyczącym spraw dydaktyczno-wychowawczych, określonych w art. 57 ust. 4 ustawy Prawo oświatowe.

Z-ca Prezydenta wyjaśnił: *nie korzystano z uprawnień określonych w art. 57 ust. 4 ustawy Prawo oświatowe, ponieważ kuratorium jako organ sprawujący nadzór pedagogiczny w żadnej kontroli nie wykazywało działań naprawczych w tym obszarze.*

(akta kontroli: tom I, str. 409, 410, 414, 416)

W zakresie prowadzenia przez organ prowadzący nadzoru nad działalnością szkół i placówek kształcenia specjalnego Z-ca Prezydenta wyjaśnił:

Nie wykonywałem udokumentowanych czynności w ramach nadzoru nad działalnością prowadzonych szkół i placówek kształcenia specjalnego, ponieważ na mocy Uchwały Nr XX/378/2016 Rady Miejskiej „w sprawie organizacji wspólnej obsługi finansowo-księgowej, administracyjnej i organizacyjnej dla szkół i placówek oświatowych dla których organem prowadzącym jest Miasto (...)” do organizacji wspólnej obsługi finansowo-księgowej i administracyjnej powołane zostało Centrum Usług Wspólnych (...) W latach 2017-2019 Prezydent Miasta lub osoby pełniące funkcje wiceprezydentów nie wykonywały udokumentowanych czynności w ramach nadzoru nad działalnością prowadzonych szkół i placówek kształcenia specjalnego. Miejski Zarząd Oświaty w imieniu Prezydenta Miasta wykonuje zadania wskazane uchwałami Rady Miejskiej. Do czynności kontrolnych jednostek organizacyjnych podległych Prezydentowi został powołany w Urzędzie Miasta odpowiedni do tego celu Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli, który po przeprowadzeniu kontroli przedstawiał Prezydentowi szczegółowe protokoły kontroli z zaleceniami (...) Czynności nadzorcze wykonywali: główny księgowy MZO, główni specjaliści zespołu organizacji pracy przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych MZO.

(akta kontroli: tom I, str. 409-413, 416)

Dyrektor MZO wyjaśnił: *nadzór nad prawidłowością dysponowania przyznanymi szkole środkami budżetowymi wykonywałem poprzez następujące szczegółowe*

czynności: realizowałem zatwierdzone przez dyrektora placówki dyspozycje płatnicze, podpisywałem miesięczne, kwartalne i roczne sprawozdania budżetowe i finansowe placówek oświatowych, elektronicznie podpisywałem listy płac szkół i placówek kształcenia specjalnego, w zakresie gospodarowania mieniem zlecałem przeprowadzanie okresowych inwentaryzacji placówek oraz zatwierdzałem protokoły inwentaryzacyjne. Ponadto w ramach czynności kontrolnych inne osoby wykonywały następujące czynności: kontrola formalno-rachunkowa dokonywana każdorazowo na dokumentach finansowo-księgowych, której potwierdzeniem jest złożenie podpisu przez pracowników poszczególnych sekcji księgowości, wstępna kontrola zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym oraz kontrola kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych dokonywana przez głównego księgowego MZO lub osoby upoważnione. (...) Nadzór nad przestrzeganiem obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy wykonywałem poprzez zlecenie wynikających ze statutu MZO okresowych kontroli stanu technicznego budynków placówek oświatowych prowadzonych przez Miasto Bielsko-Biała. Kontroli dokonywał wyznaczony przeze mnie pracownik MZO posiadający uprawnienia budowlane. W latach 2017-2019 ogółem zlecono przeprowadzenie 17 kontroli w szkołach i placówkach kształcenia specjalnego (...) Na podstawie wyników kontroli dyrektorzy placówek zgłaszali zapotrzebowanie na prace remontowe w ww. zakresie do Wydziału Inwestycji w Urzędzie Miejskim (...) za pośrednictwem MZO (...) Nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących organizacji pracy placówek kształcenia specjalnego wykonywałem poprzez: analizę i kontrolę projektu arkusza organizacyjnego pracy szkoły w zakresie zgodności z prawem oraz zmian wprowadzanych kolejnymi aneksami do arkusza. Procedura ta odbywa się bieżąco przez cały rok, składa się z analizy i zatwierdzenia (do końca maja danego roku) arkusza organizacyjnego, w którym dyrektor planuje wszystkie zajęcia dydaktyczne oraz przydziela nauczycieli do ich realizacji (...) sprawdzanie wysokości proponowanych stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe (...) sporządzanie oceny pracy nauczyciela (...) weryfikację pod względem formalnym i merytorycznym dokumentacji złożonej przez nauczycieli w postępowaniu o nadanie stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego. Powyższe czynności wykonywałem w sposób nieudokumentowany, ponieważ złożenie podpisu pod dokumentami było potwierdzeniem dokonania analizy przez specjalistów zespołu organizacji pracy przedszkoli, szkół i placówek oświatowych oraz dokonania kontroli przez mnie.

(akta kontroli: tom I, str. 122, 130-132)

Uchwałą⁶⁴ Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 10 czerwca 2019 r. ustalono tryb udzielania dotacji dla publicznych i niepublicznych przedszkoli, szkół i placówek oświatowych prowadzonych na terenie Miasta przez osoby fizyczne i osoby prawne inne niż Miasto, a także tryb i zakres przeprowadzania kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu Miasta, zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o finansowaniu oświaty. W uchwale tej określono m.in.: termin składania wniosków o dotacje przez organy prowadzące (tj. 30 września roku

⁶⁴ Nr IX/155/2019.

poprzedzającego udzielenie dotacji), wzór wniosku oraz zobowiązano organy prowadzące dotowanych szkół do składania do 10 dnia miesiąca⁶⁵, informacji o faktycznym uczestnictwie uczniów w zajęciach oraz rozliczenia wykorzystania dotacji do dnia 20 stycznia następującego po roku udzielenia dotacji, za okres od 1 stycznia do 31 grudnia, wraz z zestawieniem wydatków pokrytych z dotacji. Ww. uchwała określała również uprawnienie Wydziału Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu do przeprowadzenia kontroli wykorzystania dotacji.

MZO weryfikowało sposób przeznaczenia środków udzielonej dotacji w oparciu o złożone w MZO rozliczenie części dotacji za 2019 r. Nie zakwestionowano wydatków wykazanych w rozliczeniach dotacji. Wnioski o dotację dwóch niepublicznych szkół specjalnych dotowanych w 2019 r. zawierały informacje o planowanej liczbie uczniów.

(akta kontroli tom II, str. 352-380, 383)

Nie prowadzono kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji udzielanych niepublicznym szkołom specjalnym.

Z-ca Prezydenta wyjaśnił: *niepubliczne szkoły specjalne zostały utworzone w Bielsku-Białej dopiero w 2019 r. (...) W związku z powyższym nie przeprowadzono kontroli w ww. zakresie w szkołach specjalnych prowadzonych przez inne podmioty niż Miasto Bielsko-Biała, ponieważ jednostki takie zostały utworzone i poddane procedurom rejestrowym w 2019 r. Informuję, że zgodnie z planem kontroli na 2020 r. w zakresie kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji udzielonych dla szkół (...) prowadzonych na terenie Miasta Bielska-Białej przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego zostanie przeprowadzona kontrola w Niepublicznej Szkole Podstawowej (...).*

(akta kontroli: tom I, str. 409, 410, 414, 416)

W dniach 20-22 marca 2017 r. Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu przeprowadził w Szkole Podstawowej nr 11 i Gimnazjum nr 20 w Zespole Szkół Specjalnych przy Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bielsku-Białej kontrole w zakresie prawidłowości zamieszczania danych uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w Systemie Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2014 r. i 30 września 2015 r. W wyniku tych kontroli w odniesieniu do Gimnazjum nr 20 stwierdzono, że w 2015 r. nie ujęto w bazie SIO trzech orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego.

(akta kontroli: tom I, str. 546-554)

Z-ca Prezydenta wyjaśnił: *przeprowadzone czynności (...) były kontynuacją kontroli, w tym samym zakresie, wykonywanych w 2016 r. Łącznie kontroli poddano 23 różne jednostki oświatowe (...) Mając na uwadze działania kontrolne (...) w obszarze poddanym sprawdzeniu stwierdzono generalną zgodność danych wprowadzonych do SIO. Wszystkie wprowadzone zapisy dotyczyły uczniów legitymujących się orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego (...) W toku czynności kontrolnych stwierdzono jednak uchybienia polegające na (...) nieterminowym ujęciu danych*

⁶⁵ Z wyjątkiem grudnia i stycznia, w których powyższy termin wyznaczono na 5 dzień miesiąca.

wynikających z tych orzeczeń. W wyniku nieprawidłowości stwierdzonych w próbie kontrolowanych jednostek oświatowych (nieujęcie bądź błędne ujęcie w bazie SIO) określono łączną kwotę zaniżonej części oświatowej subwencji ogólnej dla Miasta Bielska-Białej w wysokości 51 159 zł. Zgodnie z przepisami art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego jeżeli do bazy danych systemu informacji oświatowej zostały przekazane nieprawdziwe dane i jednostka samorządu terytorialnego otrzymała część oświatową subwencji ogólnej w kwocie niższej od należnej – jednostce tej nie przysługuje zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej.

(akta kontroli: tom I, str. 519-526)

Nie weryfikowano poprzez przeprowadzenie kontroli poprawności danych dotyczących liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli, zawartych w zestawieniach udostępnianych przez szkoły specjalne, niezbędnych do dokonania podziału części oświatowej subwencji ogólnej, o których mowa w art. 50 ust. 1 pkt 1 ustawy o SIO.

Z-ca Dyrektora MZO wyjaśnił: *nie weryfikowano poprzez przeprowadzenie kontroli poprawności danych dotyczących liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli zawartych w zestawieniach udostępnianych przez szkoły specjalne niezbędnych do dokonania podziału części oświatowej subwencji ogólnej (...) Natomiast pracownik MZO w sposób nieudokumentowany weryfikował powyższe dane. (...) W celu dokonania weryfikacji danych wprowadzonych wg stanu na dzień 30 września 2019 r. (MZO nie miał już bezpośredniego dostępu do wprowadzanych danych z uwagi na zmodernizowanie programu SIO) zwrócono się do dyrektorów szkół o szczegółową analizę raportów SIO oraz potwierdzenie zgodności zawartych w nich danych (...) W zakresie ujęcia uczniów w poszczególnych wagach (...) weryfikacji w latach 2017-2018, dokonywano w oparciu o arkusze organizacyjne (...) W danych przekazanych do SIO wg stanu na dzień 30 września 2017 r. przez szkoły specjalne prowadzone przez Miasto (...) nie stwierdzono nieprawidłowości. W danych przekazanych do SIO przez szkoły specjalne (...) dokonano korekty w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 35 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 2 w Bielsku-Białej (...) Korekta dotyczyła liczby uczniów wykazanych na nauczaniu domowym. (...) W danych przekazanych do SIO wg stanu na dzień 30 września 2019 r. przez szkoły specjalne prowadzone przez Miasto Bielsko-Biała oraz przez inne niż jednostka samorządu terytorialnego osoby fizyczne nie stwierdzono nieprawidłowości. Wszelkie uwagi dotyczące nieprawidłowości były przekazywane do szkół specjalnych telefonicznie i poprawiane na bieżąco.*

(akta kontroli: tom I, str. 527, 531-532)

1.16. W kontrolowanym okresie Miasto realizowało w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe projekt *Efektywne kształcenie zawodowe kluczem do sukcesu na lokalnym rynku pracy*⁶⁶. Celem realizacji Projektu była m.in. poprawa

⁶⁶ Tj. projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego, oś priorytetowa: XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego dla działania: 11.2. Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku

potencjału edukacyjnego szkolnictwa zawodowego poprzez doskonalenie umiejętności zawodowych 66 nauczycieli zawodu, wzrost kwalifikacji i doświadczenia zawodowego uczestniczących w projekcie 863 uczniów poprzez dostosowanie realizowanych form wsparcia do aktualnych trendów na rynku oraz stworzenie w 10 Zespołach Szkolnych warunków odzwierciedlających naturalne środowisko pracy, we współpracy z pracodawcami w okresie realizacji wsparcia, tj. od 1 marca 2018 r. do 31 grudnia 2020 r. Całkowita wartość Projektu wyniosła 4 409 928 zł, w tym: dofinansowanie ze środków unijnych w wysokości 3 748 439 zł (85,0%), środki budżetu państwa na kwotę 440 993 zł (10,0%) oraz budżetu Miasta na kwotę 220 496 zł (5,0%).

Projekt realizowany był w MZO i 10 placówkach oświatowych, w tym w jednej placówce prowadzącej kształcenie specjalne, tj. w Zespole Szkół Specjalnych⁶⁷ im. K.I. Gałczyńskiego w Bielsku-Białej, w skład którego wchodziły dwie szkoły specjalne, tj.: Szkoła Przysposabiająca do Pracy oraz Branżowa Szkoła Specjalna I Stopnia Nr 9.

Według wniosku beneficjenta o płatność z dnia 23 grudnia 2019 r. w realizacji Projektu w ZSS uczestniczyło 34 uczniów. W ramach Projektu do końca listopada 2019 r. zakończono procedury wyboru firm szkoleniowych do przeprowadzania szkoleń, kursów zawodowych i zajęć specjalistycznych dla uczniów i nauczycieli oraz zrealizowano m.in.: 24 godziny poradnictwa edukacyjno-zawodowego oraz kurs prawa jazdy kategorii B dla uczniów.

(akta kontroli: tom I, str. 417-518)

1.17. Według *Informacji o Realizacji Zadań Oświatowych Miasta* za lata szkolne 2016/2017, 2017/2018 i 2018//2019 prowadzone przez Miasto szkoły, w tym placówki prowadzące kształcenie specjalne współpracowały na rzecz zapewnienia uczniom wsparcia z podmiotami zewnętrznymi, tj. m.in.:

- Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Bielsku-Białej, który udzielał dzieciom, młodzieży i rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz prowadził diagnozowanie dzieci i młodzieży w zakresie m.in.: diagnozy psychologicznej możliwości intelektualnych, możliwości psychofizycznych, rozwoju poszczególnych funkcji poznawczych, diagnozy niepełnosprawności dzieci w zakresie dysfunkcji wzroku, słuchu, autyzmu, Zespołu Aspergera, zagrożenia niedostosowaniem społecznym i diagnozy logopedycznej;
- Gminnymi Ośrodkami Kultury w Świnnej i Buczkowicach, które organizowały programy profilaktyczne⁶⁸ oraz konkursy plastyczne, w których wyróżnienia zdobyli uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym;
- Klubem Osiedlowym „Best” w Bielsku-Białej, który organizował zajęcia artystyczne, w których uczestniczyli m.in. uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym.

(akta kontroli: tom I, str. 249-296)

pracy – kształcenie zawodowe uczniów dla poddziałania 11.2.2. Wsparcie szkolnictwa zawodowego: dalej: „Projekt”.

⁶⁷ Dalej: „ZSS”.

⁶⁸ Tj. m.in.: program „Profilaktyka przez sztukę”.

Miasto nie podejmowało działań zmierzających do ułatwienia współpracy prowadzonych przez Miasto szkół specjalnych z podmiotami zewnętrznymi, w tym na rzecz zapewnienia uczniom wsparcia w adaptacji do samodzielnego życia.

Z-ca Prezydenta wyjaśnił: *szkoły specjalne, w zależności od rodzaju niepełnosprawności uczniów, podejmowały (...) działania zmierzające do wszechstronnego rozwoju intelektualnego, psychicznego i społecznego ucznia oraz przygotowania go do dojrzałego życia. W realizacji tego zadania korzystają ze wsparcia (...) poradni psychologiczno-pedagogicznych. Współpraca ta nie podlega koordynacji ze strony Miasta, ponieważ wspieranie szkół i placówek w obszarach realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych jest zadaniem statutowym poradni.*

(akta kontroli: tom I, str. 122-129, 519-526, 533-545)

1.18. Nie prowadzono udokumentowanego monitoringu lub analizy losów absolwentów szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto pod kątem kontynuowania nauki czy usamodzielnienie się i uzyskania samodzielności ekonomicznej.

Z-ca Prezydenta wyjaśnił: *nie prowadzono monitoringu ani analizy losów absolwentów szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto z powodu braku tytułu prawnego do tego typu działania.*

(akta kontroli: tom I, str. 409-416)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 28 maja 2020 r.

Kontroler
Aleksander Małysz
Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

.....